

Suvine aialinnupäevik 2015: kokkuvõte

Suur tänu, et võtsite osa „Suvise aialinnupäevikust“ ja aitasite koguda andmeid meie aedades tegutsevate linnuliikide kohta!

Eesti Ornitoloogiaühingu rahvateadusprojekti „Suvine aialinnupäevik“ teine edukas hooaeg on lõppenud ning taas on käes aeg kokkuvõtteid teha!

„Suvise aialinnupäeviku“ (www.eoy.ee/aed) projekt loodi selleks, et parandada teadmisi meie aialindude käekäigu kohta. Tänavu laiendasime aialinnupäeviku teemaderingi, kuna esimese aasta tagasisidest selgus, et vaatlejad soovisid kirja panna ka teisi loodusvaatlusi. Eks aias olles jääb silma ju palju muudki põnevat peale lindude.

Sellelgi aastal sai veebipäevikusse kirja panna aias kohatud neljajalgseid ja roomajaid, kuid lisasime veebipäevikusse juurde fenoloogiliste tähelepanekute lehe, kuhu võis märkida, millal hakkasid kodukandis õitsema taimed ja millal ilmusid välja esimesed putukad. Uus oli ka kimalaste teema, mille eesmärk oli aidata välja selgitada nende oluliste tolmeldajate lemmiktaimi aias.

Keskmise „Suvises aialinnupäevikus“ osalenud aia linnu- ja loomarikkusest annab ülevaate alljärgnev tabel.

„Suvises aialinnupäevikus“ osalenud aedade keskmised linnu- ja loomanäitajad 2015. aastal. Kui valim on võrdlemiseks piisavalt suur, on sulgudes toodud lisaks ka 2014. aasta näitajad.

	Päevikute arv	Kohatud linnuliikide arv	Pesitsemisjuhtude arv	Sh kindlate pesitsusjuhtude arv	Pesitsevate liikide arv	Loomaliikide arv
Eesti	391 (284)	32 (30,9)	6,6 (6,6)	4,6 (4,4)	4,3 (4,7)	3,7 (4,0)
Harjumaa	114 (88)	24,5 (26,6)	3,9 (4,2)	2,6 (2,5)	3,1 (3,3)	2,9 (3,4)
Hiiumaa	5	54,8	17	13	11,4	5
Ida-Virumaa	8	29,3	12,8	10,1	3,6	5,6
Jõgevamaa	11	27,6	6,7	5,2	4,4	7,3
Järvamaa	6	29,7	5,2	3	3,8	4
Läänemaa	24	32,0	4,5	3,7	2,9	2,7
Lääne-Virumaa	26	39,8	6,6	4,3	4,4	3,7
Põlvamaa	14	38,3	9,5	6,3	7,3	4,7
Pärnumaa	40	36,6	6,3	3,8	4,3	4
Raplamaa	21	33,9	11,2	6,8	7,4	4,3
Saaremaa	21	29,8	4,2	1,9	3,4	3
Tartumaa	44 (36)	33,0 (31,2)	5,3 (6,0)	4,0 (3,8)	3,2 (4,5)	2,6 (3,2)
Valgamaa	12	37,7	9,3	7,6	5,4	3,8
Viljandimaa	29	39,3	11,9	8,9	7,1	5,1
Võrumaa	16	35,5	10,3	7,0	4,4	5,9
Eesti linnad	93 (77)	23,7 (22,3)	2,5 (2,9)	1,6 (1,5)	2,0 (2,5)	1,7 (2,2)
Tallinn	45 (30)	21,0 (20,3)	2,5 (2,3)	1,4 (1,3)	2,2 (2,0)	1,9 (2,4)
Tartu	15	29,0	3,2	2,1	2,4	1,4
Maa-asulad	298	34,3	7,8	5,4	5,0	4,3

Võrreldes 2014. aastaga jälgis 2015. aastal aialinde üle poole võrra rohkem loodushuvilisi (672) ja täideti enam kui kolmandiku võrra rohkem päevikuid (391). Kõige aktiivsemalt osaleti Harjumaal, järgnesid Tartu- ja Pärnumaa. Kolmveerand osavõtnud aedadest asusid külades ja väikeasulates.

„Suvine aialinnupäevik“ oli sissekanneteks avatud kevadisest pööripäevast sügisese pööripäevani. Selle ajaga kogunes andmebaasi üle 19 200 liigikirje, mis on varasemast aastast (8500 kirjet) üle kahe korra rohkem. Kuigi põhitähelepanu on lindudel, võeti ka uued teemad väga hästi vastu. 60% sisestatud vaatlustest moodustasid lindude kohtamis- ja pesitsusvaatlused ning 25% taime- ja putukavaatlused.

Mitu lindu aias kohati?

Eestimaa aedades nähti ja kuuldi 2015. aasta kevadel ja suvel kokku 193 linnuliiki, mis on tunamullusega võrreldes 14 liiki rohkem (vt nimekirja kokkuvõtte lõpus!). Aias kohatud linnuliikide arv tõusis keskmiselt 1,1 liigi võrra (32 liiki), mida saab põhjendada nii üldise linnutundmise paranemisega kui ka mitmete väga heade linnutundjate lisandumisega aialinnupäeviku täitjate sekka. Lähiaastatel on kindlasti oodata aias olles kuulnud-nähtud linnuliikide arvu kasvu jätkumist.

Veel võib välja tuua selle, et maa-aedades kohati linde rohkem (34,3 liiki) kui linnas (23,7 liiki) ning Tartumaal rohkem (26,6 liiki) kui Harjumaal (24,5 liiki).

Kõige sagedamini aias kohatud lind oli 2015. aastal rasvatihane, kes napsas esikoha linavästrikt. Esikümne liigid on jäänud peaaegu samaks, vaid sinitihane on veidi kerkinud ja punarinna teise kümnesse lükanud. Rändlinde on 15 sagedasema liigi seas veidi rohkem kui aastaringelt kohal olevaid liike.

Aedades sagedamini kohatud linnud

1.	Rasvatihane	91,5%
2.	Linavästrikt	91,1%
3.	Metsvint	86,7%
4.	Vares	81,6%
5.	Kuldnokk	77,5%
6.	Musträstas	77,1%
7.	Rohevint	71,0%
8.	Harakas	69,6%
9.	Sinitihane	67,2%
10.	Suitsupääsuke	63,8%
11.	Punarind	62,8%
12.	Ööbik	60,4%
13.	Kägu	57,7%
14.	Sookurg	57,7%
15.	Pöldvarblane	56,0%

Levinumate rändlindude saabumine aedadesse 2015. a.

	Keskmine	Varaseim
Sookurg	2.04.2015	8.03.2015
Kuldnokk	3.04.2015	9.03.2015
Metsvint	6.04.2015	10.03.2015
Kaelustuvi	8.04.2015	9.03.2015
Valge-toonekurg	11.04.2015	26.03.2015
Linavästrikt	13.04.2015	11.03.2015
Punarind	13.04.2015	21.03.2015
Must-kärbsenäpp	4.05.2015	19.04.2015
Lepalind	6.05.2015	18.04.2015
Suitsupääsuke	7.05.2015	21.04.2015
Kägu	8.05.2015	25.04.2015
Ööbik	12.05.2015	30.04.2015
Piiritaja	21.05.2015	8.05.2015

Millal rändlinnud saabusid?

2015. aasta kevad oli väga varajane, või vähemalt kevadise pööripäevani tundus nii. Soe ja lumeta märtsikuu meelitas paljud Euroopas talvitanud lähirändurid Eestisse varakult tagasi. Aga 20. märtsi aegu ilm muutus ja ülejäänud kevadkuud iseloomustas tuul ja jahedus.

Kaugrändurid saabusid ikka omal ajal ehk valdavalt aprilli keskpaigast alates. Üllatuse valmistas väänkael, kelle mõnda isendit nähti erinevates kohtades nii märtsi viimastel päevadel kui ka aprilli esimeses pooles.

2015. aastat iseloomustab ka Loode-Venemaa musttihaste invasioon. Neid muidu

harvu aiakülalisi sattus tänavu augustis-septembris aedadesse päris sageli.

Kes olid kõige sagedasemad aias pesitsejad?

Lihtne tõsiasi on see, et mida rohkem inimesi aialinde jälgib, seda enam linde ka aias pesitsemas avastatakse. Aga et võrreldes tunamulluse aastaga (64 liiki) pesitses 2015. aastal päevikupidajate aedades ühtekokku **80 liiki** linde, on siiski üllatuslik. Paistab, et Eesti aiad, eriti suured taluaiad, on lindudele väga atraktiivsed.

Uute haudelindude seas oli tõenäolisi pesitsejaid (nt põldsiitsitaja, porr, värbkakk), aga ka kindlaid pesitsejaid (nt musträhn, sõtkas, tait).

Keskmiselt pesitses aias **4,3 liiki** linde, mis on veidi vähem kui 2014. aastal (4,7). Pesitsemisjuhtusid (koos mitmekordsete pesitsemistega) oli aga sama palju – 6,6 ning nendest kindlaid pesitsemisi oli 4,6.

Kuldnokk on meie aedades endiselt kõige sagedasem haudelind. Tabelis tegid tõusu 2015. aastal tihased. Meie 2016. aasta lind rasvatihane tõusis sageduselt teisele kohale ning sinitihane jõudis esikümnesse, lükates tabeli esitsast välja koduvarblase. Nimekiri kõikidest aias pesitsenud liikidest on toodud kokkuvõtte lõpus.

Aedades sagedamini pesitsevad linnud ja nende pesitsemisjuhtude arv aias

1.	Kuldnokk	54,4%	2,3
2.	Rasvatihane	42,8%	1,4
3.	Linavästri	41,0%	1,3
4.	Must-kärbsenäpp	29,3%	1,4
5.	Suitsupääsuke	25,1%	2,7
6.	Põldvarblane	23,3%	2,1
7.	Musträstas	22,3%	1,3
8.	Metsvint	20,5%	1,4
9.	Hall-kärbsenäpp	19,8%	1,3
10.	Sinitihane	19,1%	1,1
11.	Hallrästas	15,9%	1,6
12.	Piiritaja	14,5%	1,9
13.	Rohevint	14,1%	1,2
14.	Räästapääsuke	10,6%	2,3
15.	Vares	9,5%	1,1

Kuidas läks arvukamate aialindude pesitsemine?

2015. aastal läks ilm kevadiseks juba veebruari teises pooles, kuid kevadise pööripäeva paiku muutus ilm jahedaks ja tuuliseks ning jäi selliseks kogu kevade vältel. Need linnud, kes olid pööripäevaks pesa peaaegu valmis ehitanud (varased kuldnokad, põldvarblased, rasvatihased jt), kaotasid pesitsemise vastu pikaks ajaks huvi, kuna pidid vaeva nägema enesele toidupoolise leidmisega. Mis algselt töötas tulla varajane linnukevad, osutus tagantjärele vaadates keskmiseks või isegi pisut hiliseks. Kuigi luhtunud pesitsemisi oli üks jagu, siis aialindude lennuvõimestunud poegade arvu see kõle kevad ei mõjutanud.

Kuldnokkade varaseim pesakond lahkus pesakastist 23. mail, mis on 10 päeva hiljem kui aasta varem. Keskmiselt toimus väljalend 3 päeva hiljem (2. juunil) kui 2014. aastal. Hiliseim väljalend registreeriti Pärnumaal koguni 29. juunil. Kuldnokkapaar olla võtnud selle haavapuust pesapaku kasutusele alles 23. mail. Sellest pesast lahkus neli poega, aga Eesti keskmine tulemus oli 4,2 poega.

Rasvatihastel väljusid pojad 13. mai ja 14. augusti vahemikus. Enamasti lahkus esimene pesakond juuni teisel ja teine pesakond juuli teisel dekaadil. Keskmiselt oli tihastel 5,2 poega.

Linavästriku esimesed pojad lahkusid juuni kahe esimese dekaadi jooksul, teine pesakond aga juba juuli esimesel poolel. Oli ka kaks päris hilist pesa: üks pesakond lahkus 2. augustil ja teine 25. augustil. Keskmiselt lennuvõimestus 3,3 poega.

Must-kärbsenäpil oli pesas keskmiselt 5,1 poega. Pesast hakati lahkuma alates 10. juunist ning see kestis juuni lõpuni. Kahel korral oli väljalend juulis, hiliseim 20. juulil.

Põldvarblased võivad pesitseda suve jooksul kaks korda, kuid seekord märgati rohkem esimeste poegade väljalendu. Varaseim pesakond lahkus 13. mail, hilisem 1. juulil, keskmiselt aga 13. juunil. Poegi lennuvõimestus põldvarblasel keskmiselt 3,8.

Kuidas möödus pääsukeste suvi?

Suitsupääsuke pesitses 71 majapidamises, kus pandi kirja 191 pesitsemisjuhtu (keskmiselt 2,7). Kui varasematel aastatel lendasid varaseimad pääsupojad pesast juuni keskel, siis nüüd märgati esimest väljalendu alles 27. juunil. Samuti oli septembrikuusse jäänud pesitsemisi tavapärasest paarist-kolmest juhtumist märksa rohkem – koguni 1/6 kõikidest dateeritud väljalendudest toimusid septembris. Hilisem pesakond lahkus sedapuhku 15. septembril.

Rõõmustamiseks annab põhjuse viimase 5 aasta kõrgeim pesitsusedukus. Suitsupääsukesel oli 2015. aasta suvel keskmiselt **4,33 poega** (2014. a vaid 3,87). Aga pesitsemisega ei tasu hilja peale jääda. Juunis oli lennuvõimestunud pesakonna keskmine suurus 5,4 poega, juuli I pooles 4,6 poega, juuli II pooles 4,2 poega (juulis keskmiselt 4,5), augustis 4,1 poega ja septembris 3,9 poega. Loomapidamine või veekogude lähedus pesitsusedukust ei mõjutanud.

Räästapääsuke kohati pesitsemas 30 majapidamises, kus pandi kirja 69 pesitsusjuhtu. Keskmiselt oli pesakonnas **3,7 poega**. Nii nagu suitsupääsuke, nõnda ka räästapääsuke pesitseb meil suvel jooksul kuni 3 korda. Poegade väljalennud jäid ajavahemikku 20. juuni – 5. september, kõige sagedamini märgati juulikuus. Sisestatud vaatlustest hakkas silma, et üha rohkem on hakatud räästa alla paigaldama tehispesi. Pesade alla kukkumine seinalt on kahjuks väga tavaline räästapääsuke pesapoegade hukkumisviis, mida tehispesade ja pesaaluste paigaldamine aitab kindlasti vältida.

Kas suuremates aedades on rohkem liike?

Uurisime aialinnupäeviku pidajatelt sellegi aastal, kui suur on nende aed. Aia pindalast sõltub see, kui palju võiks seal teoreetiliselt olla sobilikke pesa- ja toitumispaiku. Möödunud aastal suurenesid kõik linnu- ja loomanäitajad hüppeliselt alles siis, kui aia pindala ületas 6000 m². Seevastu tänavu oli selleks piiriks 3000 m².

Aia pindala (m ²)	Keskmine aia suurus (m ²)	Aedade arv	Kohatud linnuliikide arv	Pesitsemisjuhtude arv	Pesitsevate linnuliikide arv	Loomaliikide arv
Kuni 1000	826	57	26,2	3,4	2,6	2,6
1001 kuni 1500	1315	28	29,5	3,8	2,5	2,9
1501 kuni 3000	2247	64	26,4	3,8	2,9	2,4
3001 kuni 6000	4633	58	31,3	5,9	4,6	3,8
6001 kuni 10000	8523	52	35,5	9,7	5,9	5
üle 10000	15392	38	51,3	17,6	9,3	7,1

Millised olid tänavused rekordiaid?

2014. aasta aialinnurekord (107 liiki) löödi seekord kindlalt. Pinev võistlus käis Viljandi- ja Tartumaal Estbirdingu juhataja ja EOÜ linnuharulduste komisjoni esimehe vahel, mis sedapuhku lõppes viimase võiduga (**134 liiki** 127 vastu). Üle saja liigi (103) nähti veel ka Vigala vallas Raplamaal.

Üle 50 pesitsusjuhu oli neljas aias, kõige rohkem **64 pesitsusjuhtu** ühes Tartumaa Kambja valla aias ning enim kindlaid pesitsemisi (57) Valgamaal Helme vallas. Kaheksas aias pesitses üle 20 linnuliigi, kõige enam Viljandimaal Suure-Jaani vallas (**32 liiki**).

Milliseid loomi aias nähti?

Aedades kohati ühtekokku **44 liiki** loomi, kellest 4 olid roomajad, 8 kahepaiksed ja ülejäänud 32 imetajad. Keskmiselt nähti aias **3,7 liiki** või tema tegevusjälgi.

Üle kümne looma nähti 22 aias, sealjuures kõige rohkem – 25 liiki – nähti ühes Ida-Virumaa aias. Sagedamini kohatud loomade esikümme jäi samaks, natuke vahetati omavahel kohti. Esimeseks tõusis harilik kärnkonn, kellele järgnesid rohukonn ja mutt. Haruldastest aiakülastest võib välja tuua karu, kärbi, punahirve, saarma ja vesimuti. Kõik kohatud loomaliigid on üles loetletud kokkuvõtte lõpus.

Aedades sagedamini kohatud loomaliigid

1.	Harilik kärnkonn	33,6%
2.	Rohukonn	28,1%
3.	Mutt	27,2%
4.	Orav	26,9%
5.	Arusisalik	23,9%
6.	Nahkhiir	23,9%
7.	Harilik siil	21,4%
8.	Rebane	21,4%
9.	Halljänes	20,5%
10.	Metskits	16,8%
11.	Koduhiir	12,2%
12.	Mügi	11,3%
13.	Jutttselg-hiir	8,9%
14.	Karihiir	8,3%
15.	Nastik	8,0%

Populaarsemate taimede keskmine õitsemise algus

Tulp	65,7%	4.05.2015
Lumikelluke	64,8%	11.03.2015
Võilill	63,6%	3.05.2015
Nartsiss	61,9%	28.04.2015
Sinilill	61,9%	2.04.2015
Sinilillia e silla	61,4%	6.04.2015
Krookus	60,2%	1.04.2015
Nurmenukk	59,7%	29.04.2015
Õunapuu	53,8%	22.05.2015
Märtsikelluke	48,7%	22.03.2015
Kirss või murel	48,3%	13.05.2015
Toomingas	47,9%	13.05.2015
Võsaülane	47,5%	22.04.2015
Paiseleht	46,2%	10.04.2015
Sirel	44,5%	27.05.2015
Vaher	38,1%	4.05.2015
Aedmaasikas	36,0%	26.05.2015
Punane sõstar	35,6%	11.05.2015
Ploomipuu	35,2%	14.05.2015
Tikker	35,2%	9.05.2015

Millal puhkesid taimed õide?

Taimede õitsemise hakkamine on ilmselt üks oodatuid sündmusi kevadises aias! Kuidas muidu põhjendada suurt aktiivsust taimede ülesmärkimisel. Andmebaasi jõudis 4184 kirjet 381 taimeliigi õitsemisaegade kohta, kusjuures kõige rohkem pandigi kirja just kevade esimesi õitsejaid.

Kahjuks esines taimede ülesmärkimisel natuke liiga palju ebatäpsusi. Näiteks oli kirja pandud selliseid kuupäevi, mis ei ole realistlikud (nt märtsis õitsev toomingas), pole fenoloogiliselt olulised (nt juunis õitsev nartsiss) või siis on õitsemisest ette rutatud (nt õitsemisena kirja pandud õienupu ilmumine). Seepärast proovime 2016. aastal rohkem tähelepanu pöörata juhisteid nii taimede kui ka lindude-loomade puhul ning plaanime „kahtlasi vaatlusi“ automaatselt tuvastama hakata.

20 kõige sagedamini kirja pandud taimeliigi keskmised õitsemisaja algused Eestis on toodud kõrval olevas tabelis. Arusaadavalt võib kevad Eesti lõunaservas olla põhjaosast isegi kaks nädalat ees ja keskmine näitaja ei pruugi olla kõige täpsem. Aga praegu on andmeid erinevatest Eesti maakondadest veel vähevõitu, et maakonna- või regioonipõhiseid analüüse või fenofaasikaarte koostada.

Millal putukad välja ilmusid?

Putukate ja taimede fenovaatlusi pandi kirja 272 aias. Kokku laekus andmebaasi 1460 vaatlust 108 liigi putuka jt selgrootu kohta.

Kõige rohkem kirja pandud putukad ilmusid 2015. aasta kevadel välja juba veebruari lõpupäevil või märtsis, kui päikesepaistelised ja soojad ilmad äratasid nad talvekorterist üles. Teades, millised ilmad järgnesid aprillis, siis ega neil peale kevadekuulutamise muid ülesandeid vist täita ei õnnestunud...

Populaarsemate putukate ilmumine

Liik	Sagedus	Keskmine	Varaseim
Liblikas (kirju)	59,9%	30.03.2015	1.03.2015
Liblikas (kollane)	59,2%	30.03.2015	1.03.2015
Kimalane	54,0%	13.04.2015	8.03.2015
Pistesääsk (verd imev sääsk)	47,4%	1.05.2015	19.02.2015
Kärbes	42,3%	31.03.2015	27.02.2015
Meemesilane	41,5%	6.04.2015	28.02.2015
Lepatriinu	34,2%	23.04.2015	8.03.2015
Liblikas (valge)	30,9%	1.05.2015	15.03.2015
Herilane	29,8%	13.05.2015	18.03.2015
Vapsik	20,6%	24.05.2015	22.04.2015

Millised kimalased meie aedu külastavad?

Kimalased, teise nimega maamesilased või metsmesilased, on tuntud kui tähtsad puu- ja köögiviljade ning teiste taimede tolmeldajad. Juba mõnda aega on teada, et üle kogu maailma läheb paljudel kimalastel halvasti – elupaikade ja looduslike meetaimede hävitamine ning põllumajandusmürgid teevad oma töö.

Eestis mõned aastad tagasi tehtud teadusuuringud kinnitasid, et kus lähikonnas leidis õierohkeid aedu, seal leidis nii liigiliselt kui ka arvukselt rohkem kimalasi. Aga millised aiataimed on kimalastele atraktiivsed? Selles aitabki selgusele jõuda aialinnupäeviku kimalaste rubriik.

Kimalasi vaadeldi 76 aias, kus ühtekokku nähti **17 liiki** kimalasi ja paar liiki kägukimalasi. Kõige rohkem liike nähti ühes Abja valla aias Viljandimaal (13 liiki) ja Tapa valla aias Lääne-Virumaal (12 liiki). Kõige sagedamini kohati aedades maakimalast, talukimalast ja karukimalast, kellele järgnesid kivi- ja põldkimalane.

Millised on kimalaste lemmiktaimed?

Kimalasi saab suiste pikkuse järgi jagada kolme rühma: lühisuiselised, pikasuiselised ja keskmise suise pikkusega liigid. Suiste pikkusest sõltub, millise õiekujuga taimest kimalane nektari kätte saab. Siit ka vihje: mida rohkem erinevate õitega meetaimi aias kasvatada, seda rohkem erinevaid tolmeldajaid teie aeda külastab.

Ühtekokku külastasid kimalased aedades **189** taimeliiki, kelle seast 20 taimet tulid kõige sagedamini esile (vt tabelist järgmisel lehel).

Lühisuiselistel kimalastel (maa- ja karukimalane, talu- ja sorokimalane, niidu- ja nõmmekimalane), kelle seas on ka mitmed kõige levinumad kimalaseliigid, oli korjetaimi selgelt rohkem (**153 liiki**). Keskmise suiste pikkusega kimalaste toiduvalikus oli liike tublisti vähem (**91 liiki**). Nende maamesilaste hulka võib liigitada põldkimalase, jaani- ja samblakimalase, schrencki kimalase, kivi- ja tumekimalase, hall- ja metsakimalase. Pikasuiselisi kimalaseliike on meil vähe (aed-, ristiku-, urukimalane) ning ainult aedkimalane on neist tavaline. Seepärast märgatigi pikasuiselisi vaid **38** taimet õitel.

	Lühisuiseliste kimalaste korjetaimed	Keskliste suistega kimalaste korjetaimed	Pikasuiseliste kimalaste lemmikud	Kimalaste 20 lemmiktaime	
1.	Tikker	Valge iminõges	Tikker	Võilill	11. Kirss
2.	Sinilillia	Võilill	Kirss	Tikker	12. Kurgirohi
3.	Võilill	Käbihein	Kopsurohi	Sinilillia	13. Käbihein
4.	Vaarikas	Tikker	Kurgirohi	Must sõstar	14. Söödav kuslapuu
5.	Krookus	Must sõstar	Käbihein	Krookus	15. Maajalg
6.	Must sõstar	Valge ristik	Maajalg	Vaarikas	16. Sõstar
7.	Lumimari	Kurgirohi	Sõstar	Pune	17. Tähklavendel
8.	Pune	Murulauk	Söödav kuslapuu	Valge ristik	18. Verev iminõges
9.	Kirss	Pune	Võilill	Lumimari	19. Murulauk
10.	Valge ristik	Verev iminõges	Aed-salvei	Valge iminõges	20. Iisop

Suur tänu veel kord kõigile aialinnupäeviku täitjatele!

Anneli Aasamets, Leho Aaslaid, Eike Abel, Kristo Abner, Art Villem Adojaan, Pille Agurauja, Marko Aid, Aare Aija, Pilvi Ailt, Viio Aitsam, Grete Alt, Urmas Ambur, Krista Antons, Merle Antson, Aire Arge, Liis Arrak, Sirli Arro, Marina Aunapuu, Heete Ausmeel, Mariann Averin, Tiiu Belimova, Tõnis Bergmann, Karin Buhvestov, Moonika Bukotkin, Reino Bürkland, Liisa Demant, Eero Ehala, Heiko Einberg, Ellu Elken, Katrin Enno, Urve Erm, Pia Evert, Margus Forsel, Liina Freivald, Roland Grauberg, Katrin Gutman, Ingrid H, Mirjam & Ülle Haavasalu, Toivo Hakman, Kalmer Halliko, Geteli Hanni, Riia Hansen, Birgit Hansson, Marika Heindla, Kaido Heinsaar, Katrin Heinsaar, Õneke Hermaste, Merike Hiibus, Marko Hiir, Marje Hlevnjuk, Rainer Ilisson, Heli Illipe-Sootak, Inga Ilves, Eleri Inno, Kaia Ivask, Arno Jaal, Siiri Jaansoo, Ülle Jagomägi, Andrus Jair, Aile Jair, Triinu Jakson, Tiiu Jepiselg, Anni Joamets, Külli Joonson, Ragnar Jukkum, Helena Juurik, Mikk Jõgisoo, Jaanus Jürison, Silver Kaasik, Ülle Kaasik, Ülle Kaasik-Nübek, Kairi Kadarpiik, Krista Kais, Andres Kalamees, Kethe-Ingrid Kalda, Kalli Kalde, Silvia Kaldma, Aime Kallandi, Vahur Kalmre, Liina Kangur, Õne Kann, Anne Kapper, Frederick Karma, Mari-Liis Kasak, Katre Kaseleht, Urmas Kelgo, Gerlin Kess, Kairi Kiik, Viive Kiis, Karin Kilik, Riho Kinks, Piia Kirsch, Urmas Kirsimäe, Kristel Kirss, Tiiu Kitsik, Jüri Kitt, Külli Kivi, Lauri Klein, Mare Koel, Külli Kolina, Monika Koll, Maret Kommer, Elle Koort, Agris Koppel, Imre Kosemets, Laura Kosenkranius, Randel Kreitsberg, Kirsti Kroonimägi, Merle Krüüts, Kaia Kukkk, Eva Kukkk, Tiiu Kumar, Liina Kungla, Jaana Kurg, Kadri Kuusk, Sirje Kuusk, Jüri Kõiv, Kuido Kõiv, Edna Kõiv, Marika Käbin, Heidi Kärdi, Tiit Külaots, Heli Künnapas, Arne Laansalu, Marili Laas, Aimar Laasi, Laine Laidvee, Elen Laine, Ragnar Laius, Eve Laiverik, Marianne Lapin, Triin Laur, Liina Laurikainen, Monika Laurits-Arro, Triin Leetmaa, Õie Leis, Eedi Lelov, Aivar Lemmats, Virko Lepik, Helen Lepik, Aide Leppnurm, Janne Lias, Meret Liinold, Virve Liivo, Ilmar Lillemägi, Ülle Lilleoks, Urmas Lindma, Kersti Lindström, Keit Lipp, Marje Loide, Ingrid Loit, Mairi Lokk, Janek Loog, Reet Luha, Pille Luige, Kadi Lukanenok, Triin Lukas, Riti Ly Lukk, Mare Lukki, Pille Lumpre, Ene Lust, Peeter Lutsoja, Lii Lutsoja, Krista Luuk, Raul Anton Lõpp, Liis Läll, Annely M, Helena Maasik, Mario Maddison, Maarja Malkov, Margit Maran, Riho Meier, Peeter Merikivi, Epp Meremaa, Hille Meresaar, Linda Metsaorg, Margit Metstak, Piret Micheson, Aet Mikita, Merili Mikku, Piret Miller, Aleksandra Mitrofanova, Kaljo Mitt, Maiki Must, Marko Mägi, Marju Mähar, Raivo Mänd, Marju Männiste, Mariliis Märtsen, Kirsi Märtsen, Janne Mölder, Maarja Möldre, Juta Müllerstein, Ülle Mürksepp, Roland Müür, Reet Naber, Aire Nassar, Kristi Neare, Imbi Niit, Ene Norak, Kaire Nurk, Olav Nurme, Nele Nuut, Kati Nõmmik, Tarvo Nõulik, Toomas Näär, Tuuli Oder, Ingrid Oja, Mari Oll, Meeli Ool, Kristina Orion, Kadri-Ann Orr, Daria Orr, Anne Oruaas, Maarja Orusalu, Margus Ots, Aarne Ots, Vilja Padonik, Piia Paju, Agnes

Pajula, Kadi Pajupuu, Mari Palgi, Reet Pallase, Kristi Palm, Anneli Palu, Maret Pani, Lea Part, Martin Pau, Tiina Peet, Liisi Peets, Lemmi Pehlak, Artto Pello, Hard Perk, Merle Perker, Thea Perm, Kaja Peterson, Herdi Pihl, Regina Pihlakas, Sirje Piht, Hannes Pikkell, Terje Pill, Kai Pitk, Eha Podgornova, Triin Pohlak, Merle Poll, Kristine Premet, Merike Priedenthal, Katrin Priilaht, Johanna Mai Puss, Ehta Puusepp, Daisy Põllupüü, Tiina Pärn, Kristi Pärn, Kalev Pärtna, Peeter Pütsepp, Nora Rahumägi, Eldar Rassulov, Jane Ratnik, Urmas Raude, Piret Raudsepp, Katrin Reemets, Peep Reidolf, Margarita Reinbal, Ingrid Reinola, Epp Reiska, Mari Remm, Anna Remmelgas, Liisa Rennel, Silvi Resik, Priit Retsep, Ruti Rinne, Ene Rist, Peep Rooks, Kaja Roolah, Külli Roosi, Ülle Saar, Pirko Saarts, Ülle Sakk, Aglaida Sakk, Kristi Saksing, Malle Salu, Aikki Sammul, Külli Samuel, Mari Sarv, Mall Schmidt, Katrin Schönberg, Kalli Sein, Signe Selgal, Merli Seli, Reet Sepp, Mari Sibul, Martin Silts, Sander Sirelbu, Heljen Sklave, Kristel Soe, Elle Soolep, Enn Soom, Anu Soon, Merylin Soots, Anžela Strzelczyk, Madis Suits, Martin Suits, Merike Suits, Ilme Tali, Elle-Mari Talivee, Piia Talu, Kadri Tamberg, Irja Tammekänd, Jaak Tammekänd, Ly Tammekänd, Karl Tammiste, Pille Tammur, Merit Tarjus, Tiit Teder, Kristel Tereping, Erika Tetsmann, Laura Tiirmaa, Ain Tilgar, Ain Tomson, Ülli Toomemäe, Guido Toos, Silver Tootson, Sabina Trankmann, Margus Triisa, Ireen Trummer, Igor Tseskidov, Raita Tubli, Ants Tull, Elo Tust, Aarne Tuule, Maie Tõns, Heli Täpsi, Mai Uibu, Meelis Uustal, Piia Katharina Vaan, Sten Vaasna, Sirje Vabamägi, Priit Vahar, Rita Vahter, Inge Vahter, Pille Vahtmäe, Martti Vaidla, Eve Vainu, Lilian Vann, Villu Varblane, Merike Vardja, Torm Vatsfeld, Peep Veedla, Krista Vers, Martin Vesberg, Kadri Veski, Jaak Veskimeister, Ingrid Vessin, Ellu Vibur, Maris Viinamägi, Maie Vikerpuur, Mark Vildmaus, Ly Vilo, Hanna Vinter, Irene Volk, Rauno Volmar, Kaia Vooremaa, Vaike Võisula, Kathrin Angela Vähi, Ülo Väli, Margit Ülevaino.

* * *

„Suvine aialinnupäevik“ 2016 alustab juba 1. märtsil ja kestab 2. oktoobrini.

Põnevaid linnuelamusi rasvatihase aastal!

Kokkuvõtte koostas Meelis Uustal, „Suvise aialinnupäeviku“ koordinaator.

Lisainfo: aed@eoy.ee ja www.eoy.ee/aed

*„Suvist aialinnupäevikut“ korraldab Eesti Ornitoloogiaühing,
toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus*

Aedades kohatud lindude nimekiri. 50 levinumat liiki on toodud koos sagedusega (ehk mitmes % aedadest neid kohati), järgnevad liigid on toodud tähestiku järgi.

1	Rasvatihane	91,5	51	Aed-roolind	101	Metsis	151	Sooräts
2	Linavästriik	91,1	52	Aul	102	Metskiur	152	Suurkoovitaja
3	Metsvint	86,7	53	Hahk	103	Metskurvits	153	Suur-laukhani
4	Vares	81,6	54	Hallhani	104	Mets-lehelind	154	Sõtkas
5	Kuldnook	77,5	55	Hallpea-rähn	105	Metstilder	155	Tait
6	Musträstas	77,1	56	Hallpõsk-pütt	106	Mudatilder	156	Tamme-kirjurähn
7	Rohevint	71,0	57	Hallõgija	107	Must-harksaba	157	Teder
8	Harakas	69,6	58	Heletilder	108	Mustlagle	158	Tiigi-roolind
9	Sinitihane	67,2	59	Herilaseviu	109	Must-lepalind	159	Tikutaja
10	Suitsupääsuke	63,8	60	Hoburästas	110	Mustpea-põõsalind	160	Tundrakiur
11	Punarind	62,8	61	Hõbehaigur	111	Musträhn	161	Turteltuvi
12	Ööbik	60,4	62	Händkakk	112	Mustsaba-vigle	162	Tutkas
13	Kägu	57,7	63	Hänilane	113	Musttihane	163	Tuttpütt
14	Sookurg	57,7	64	Hüüp	114	Must-toonekurg	164	Tutt-tihane
15	Põldvarblane	56,0	65	Jõgi-ritsiklind	115	Mänsak	165	Tutt-tiir
16	Hallrästas	55,6	66	Jõgitiir	116	Nurmkana	166	Tuttvart
17	Suur-kirjurähn	54,3	67	Jääkoskel	117	Nõlva-lehelind	167	Tuuletallaja
18	Kaelustuvi	53,6	68	Jäälinde	118	Nõmmelõoke	168	Tõmmukajakas
19	Must-kärbsenäpp	51,5	69	Kadakatäks	119	Piilpart	169	Tõmmuvaeras
20	Väike-lehelind	51,5	70	Kaelusrästas	120	Porr	170	Täpikhuik
21	Puukoristaja	48,1	71	Kaelus-turteltuvi	121	Pruunselg-põõsalind	171	Urvalind
22	Valge-toonekurg	47,4	72	Kalakajakas	122	Punajalg-pistrik	172	Vaenukägu
23	Leevike	46,4	73	Kalakotkas	123	Punajalg-tilder	173	Vainurästas
24	Sinikael-part	46,1	74	Kaldapääsuke	124	Punakael-lagle	174	Valgepõsk-lagle
25	Piiritaja	45,1	75	Kanakull	125	Punaselg-õgija	175	Valgeselg-kirjurähn
26	Pasknäär	42,3	76	Kanepilind	126	Põhjatihane	176	Vihitaja
27	Ohakalind	40,6	77	Karvasjalg-kakk	127	Põhjavint	177	Viupart
28	Laulurästas	38,2	78	Karvasjalg-viu	128	Põldtsiitsitaja	178	Võsaraat
29	Lepalind	37,5	79	Kivitäks	129	Põldvutt	179	Võsa-ritsiklind
30	Ronk	35,8	80	Kodukakk	130	Pöialpoiss	180	Väikekajakas
31	Põldlõoke	35,5	81	Kodutuvi	131	Rabahani	181	Väike-kirjurähn
32	Hallhaigur	34,1	82	Koldvint	132	Rabapistrik	182	Väike-konnakotkas
33	Hiireviu	33,8	83	Kormoran	133	Randtiir	183	Väikekoovitaja
34	Suurnokk-vint	33,8	84	Kukkurtihane	134	Riistpart	184	Väike-kärbsenäpp
35	Talvike	33,4	85	Kuuse-käbilind	135	Roohabekas	185	Väikeluik
36	Rukkiräak	33,1	86	Kõrkja-roolind	136	Roo-loorkull	186	Väikepistrik
37	Koduvarblane	32,4	87	Kõrvukräts	137	Rootsiitsitaja	187	Väiketüll
38	Hall-kärbsenäpp	31,4	88	Käblik	138	Rägapart	188	Välja-loorkull
39	Väänkael	30,0	89	Käosulane	139	Rästas-roolind	189	Värbkakk
40	Salutihane	29,7	90	Kühmnokk-luik	140	Räusk	190	Värbrüdi
41	Karmiinleevike	29,4	91	Künnivares	141	Rääkspart	191	Vööt-põõsalind
42	Räästapääsuke	29,0	92	Laanepüü	142	Rüüt	192	Õõnetuvi
43	Väike-põõsalind	27,3	93	Lauk	143	Sabatihane	193	Õõsorr
44	Hakk	26,6	94	Laululuik	144	Salu-lehelind		
45	Aed-põõsalind	25,9	95	Luitsnokk-part	145	Siidisaba		
46	Hõbekajakas	25,9	96	Lõopistrik	146	Siisike		
47	Kiivitaja	25,9	97	Merikajakas	147	Sinirind		
48	Peoleo	25,6	98	Merikotkas	148	Sookiur		
49	Raudkull	25,6	99	Meriski	149	Soo-loorkull		
50	Naerukajakas	24,2	100	Merivart	150	Soo-roolind		

Aedades pesitsenud haudelinnud, kes on reastatud pesitsussageduse (%) järgi (ehk mitmes % aedadest nad pesitsesid)

1	Kuldnook	54,4	31	Pruunselg-põõsalind	4,2	61	Suur-kirjurähn	0,7
2	Rasvatihane	42,8	32	Käosulane	3,9	62	Väike-kirjurähn	0,7
3	Linavästri	41,0	33	Talvike	3,9	63	Hoburästas	0,4
4	Must-kärbsenäpp	29,3	34	Ööbik	3,9	64	Kodukakk	0,4
5	Suitsupääsuke	25,1	35	Sinikael-part	3,5	65	Kühmnokk-luik	0,4
6	Põldvarblane	23,3	36	Karmiinleevike	3,2	66	Metstilder	0,4
7	Musträstas	22,3	37	Salutihane	2,8	67	Musträhn	0,4
8	Metsvint	20,5	38	Punaselg-õgija	2,5	68	Nurmkana	0,4
9	Hall-kärbsenäpp	19,8	39	Mets-lehelind	2,1	69	Nõmmelõoke	0,4
10	Sinitihane	19,1	40	Salu-lehelind	2,1	70	Porr	0,4
11	Hallrästas	15,9	41	Vainurästas	2,1	71	Põhjatihane	0,4
12	Piiritaja	14,5	42	Aed-roolind	1,8	72	Põldtsiisitaja	0,4
13	Rohevint	14,1	43	Hakk	1,8	73	Pöialpoiss	0,4
14	Räästapääsuke	10,6	44	Leevike	1,8	74	Ristpart	0,4
15	Vares	9,5	45	Metskiur	1,8	75	Soo-roolind	0,4
16	Harakas	9,2	46	Mustpea-põõsalind	1,8	76	Sõtkas	0,4
17	Puukoristaja	8,8	47	Pasknäär	1,8	77	Tait	0,4
18	Koduvarblane	8,5	48	Künnivares	1,4	78	Tuttpütt	0,4
19	Lepalind	8,5	49	Võsaraat	1,4	79	Värbkakk	0,4
20	Punarind	8,5	50	Kodutuvi	1,1	80	Õõnetuvi	0,4
21	Kaelustuvi	7,8	51	Käblik	1,1			
22	Kanepilind	7,1	52	Siisike	1,1			
23	Väänkael	7,1	53	Suurnokk-vint	1,1			
24	Kivitäks	6,7	54	Hõbekajakas	0,7			
25	Väike-põõsalind	6,7	55	Jääkoskel	0,7			
26	Ohakalind	6,4	56	Kadakatäks	0,7			
27	Aed-põõsalind	6,0	57	Kalakajakas	0,7			
28	Laulurästas	5,7	58	Kõrvukräts	0,7			
29	Valge-toonekurg	5,7	59	Peoleo	0,7			
30	Väike-lehelind	5,3	60	Rukkiräak	0,7			

Aedades kohatud loomaliigid ja nende kohtamissagedus aedades (%)

1	Harilik kärnkonn	33,6	16	Kährik	7,3	31	Mäger	2,1
2	Rohukonn	28,1	17	Metsnugis	7,3	32	Tuhkur	1,5
3	Mutt	27,2	18	Tächnikvesilik	6,7	33	Leethiir	1,2
4	Orav	26,9	19	Kaelushiir	6,1	34	Nirk	1,2
5	Arusisalik	23,9	20	Tiigikonn	5,2	35	Veekonn	1,2
6	Nahkhiir	23,9	21	Rabakonn	4,9	36	Mink	0,9
7	Harilik siil	21,4	22	Uruhiir	4,3	37	Mudakonn	0,9
8	Rebane	21,4	23	Rändrott	4,0	38	Karu	0,6
9	Halljänes	20,5	24	Pöder	3,4	39	Valgejänes	0,6
10	Metskits	16,8	25	Rästik	3,4	40	Kärp	0,3
11	Koduhiir	12,2	26	Harivesilik	3,1	41	Lõunasiil	0,3
12	Mügrid	11,3	27	Kodurott	2,8	42	Punahirv	0,3
13	Jutttselg-hiir	8,9	28	Metssiga	2,8	43	Saarmas	0,3
14	Karihiir	8,3	29	Vaskuss	2,4	44	Vesimutt	0,3
15	Nastik	8,0	30	Kobras	2,1			